ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 13ης Δεκεμβρίου 2012*

«Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων — Άρθρο 45 ΣΛΕΕ — Επιδότηση για την πρόσληψη μεγάλων σε ηλικία και μακροχρόνια ανέργων — Υποχρέωση εγγραφής στα μητρώα γραφείου ευρέσεως εργασίας της εθνικής υπηρεσίας απασχολήσεως — Προϋπόθεση κατοικίας — Περιορισμός — Δικαιολόγηση»

Στην υπόθεση C-379/11,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Cour administrative (Λουξεμβούργο) με απόφαση της 14ης Ιουλίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Ιουλίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

Caves Krier Frères Sàrl

κατά

Directeur de l'Administration de l'emploi,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Rosas, προεδρεύοντα του δεύτερου τμήματος, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh (εισηγητή), A. Arabadjiev και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

γραμματέας: R. Şereş, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 21ης Ιουνίου 2012,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Caves Krier Frères Sàrl, εκπροσωπούμενη από τον M. Mailliet, avocat,

— η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον C. Schiltz, επικουρούμενο από τους G. Pierret και S. Coï, avocats,

— η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και D. Hadroušek,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,

— η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Szpunar και B. Majczyna,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον G. Rozet,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 21 ΣΛΕΕ και 45 ΣΛΕΕ.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Caves Krier Frères Sàrl (στο εξής: Caves Krier) και της Administration de l'emploi (Υπηρεσία απασχολήσεως, στο εξής: ADEM), σχετικά με την άρνηση χορηγήσεως επιδοτήσεως για την πρόσληψη μεγάλων σε ηλικία ή μακροχρόνια ανέργων.

Το λουξεμβουργιανό νομικό πλαίσιο

3 Κατά το άρθρο L. 541-1 του εργατικού κώδικα:

«Το ταμείο απασχολήσεως επιστρέφει στους εργοδότες του ιδιωτικού τομέα τις εργοδοτικές και εργατικές εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως για τους ανέργους τους οποίους προσλαμβάνουν, είτε αυτοί ελάμβαναν επίδομα ανεργίας είτε όχι, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν συμπληρώσει την ηλικία των [45] ετών και είναι εγγεγραμμένοι ως άτομα που αναζητούν εργασία στο μητρώο γραφείου ευρέσεως εργασίας της [ADEM] επί ένα μήνα τουλάχιστον.

Οι άνεργοι ηλικίας από [40] έως [44] ετών πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι ως άτομα που αναζητούν εργασία στο μητρώο γραφείου ευρέσεως εργασίας της [ADEM] επί τρεις μήνες τουλάχιστον και εκείνοι ηλικίας [30] έως [39] ετών επί τουλάχιστον δώδεκα μήνες.

Η προϋπόθεση εγγραφής σε μητρώο γραφείου ευρέσεως εργασίας της [ADEM] δεν εφαρμόζεται για τα άτομα που αναζητούν εργασία και έχουν συμπληρώσει την ηλικία των [40] ετών, τα οποία θίγονται από πρόγραμμα διατηρήσεως θέσεων εργασίας κατά την έννοια του άρθρου L. 513-3, το οποίο έχει εγκριθεί από τον αρμόδιο για την απασχόληση υπουργό.»

4 Το άρθρο L. 622-6, παράγραφος 1, του ίδιου κώδικα ορίζει ότι όλοι οι σε αναζήτηση εργασίας άνεργοι έχουν υποχρέωση εγγραφής στα μητρώα της ADEM ως άτομα που αναζητούν εργασία.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

5 Η M. Schmidt-Krier είναι λουξεμβουργιανή υπήκοος γεννημένη στις 30 Ιουλίου 1955 και κατοικεί με τον σύζυγό της στη Γερμανία, κοντά στα λουξεμβουργιανά σύνορα. Έχει πραγματοποιήσει το σύνολο της επαγγελματικής της σταδιοδρομίας στο Λουξεμβούργο.

6 Την 1η Μαΐου 2008 η M. Schmidt-Krier, η οποία ήταν τότε ηλικίας 52 ετών, προσελήφθη από την Caves Krier, εταιρία που εδρεύει στο Remich (Λουξεμβούργο), με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου.

7 Στις 2 Σεπτεμβρίου 2008, μετά από την πρόσληψη της M. Schmidt-Krier, η Caves Krier κατέθεσε αίτηση ενώπιον της ADEM για επιδότηση προσλήψεως μεγάλων σε ηλικία και μακροχρόνια ανέργων δυνάμει του άρθρου L. 541-1, πρώτο εδάφιο, του εργατικού κώδικα.

8 Με απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2008 η ADEM απέρριψε την αίτηση αυτή για τον λόγο ότι η M. Schmidt-Krier δεν πληρούσε την προϋπόθεση εγγραφής της ως ατόμου που αναζητεί εργασία στα μητρώα της ADEM για τουλάχιστον ένα μήνα, κατά τα οριζόμενα στην εν λόγω διάταξη (στο εξής: επίμαχη απόφαση).

9 Στις 11 Ιανουαρίου 2010 η Caves Krier άσκησε προσφυγή ενώπιον του tribunal administratif (Διοικητικό Πρωτοδικείο) με αίτημα την ακύρωση της ως άνω αποφάσεως, με την οποία τόνισε ότι η M. Schmidt-Krier ήταν εγγεγραμμένη ως άτομο που αναζητεί εργασία στη Γερμανία και ότι είχε εργαστεί όλη της τη ζωή στο Λουξεμβούργο, ενώ μοναδικός λόγος της εγγραφής της στα μητρώα ανέργων στη Γερμανία ήταν ότι η ίδια και ο σύζυγος της είχαν μετοικήσει εκεί, συνεχίζοντας όμως να εργάζονται στο Λουξεμβούργο.

10 Με την προσφυγή της η Caves Krier προέβαλε μοναδικό λόγο αντλούμενο από την παραβίαση της αρχής της ισότητας ενώπιον του νόμου την οποία κατοχυρώνει το Σύνταγμα του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, καθόσον η εφαρμοστέα κανονιστική ρύθμιση και, κατά συνέπεια, η επίμαχη απόφαση εισάγουν, για τη χορήγηση της επίμαχης επιδοτήσεως, διαφορετική μεταχείριση μεταξύ λουξεμβουργιανών υπηκόων που έχουν εργαστεί στο Λουξεμβούργο ανάλογα με το αν κατοικούν στο Λουξεμβούργο ή στο εξωτερικό, χωρίς αυτή η διαφορετική μεταχείριση να δικαιολογείται από αντικειμενικά κριτήρια.

11 Με απόφασή του της 14ης Ιουλίου 2010 το tribunal administratif απέρριψε την ως άνω προσφυγή για τον λόγο ότι η M. Schmidt-Krier δεν πληρούσε, κατά τον χρόνο της προσλήψεώς της, την προϋπόθεση εγγραφής στα μητρώα της ADEM. Όσον αφορά την παραβίαση της συνταγματικής αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι η κατάσταση ανέργου που κατοικεί στο Λουξεμβούργο και, ως εκ τούτου, δύναται να εγγραφεί ως άτομο που αναζητεί εργασία στα μητρώα της ADEM δεν είναι συγκρίσιμη με την κατάσταση ανέργου, ο οποίος, επειδή δεν κατοικεί στο Λουξεμβούργο, δεν δύναται να εγγραφεί στα μητρώα της ADEM και ο οποίος αντιθέτως υποχρεούται να εγγραφεί στα μητρώα του οργανισμού απασχολήσεως του κράτους κατοικίας του.

12 Στις 12 Αυγούστου 2010 η Caves Krier άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Cour administrative (Διοικητικό Εφετείο), επικαλούμενη την αντισυνταγματικότητα του άρθρου L. 541-1, πρώτο εδάφιο, του εργατικού κώδικα.

13 Το Cour constitutionnelle (Συνταγματικό Δικαστήριο), στο οποίο τέθηκε αυτό το ζήτημα, έκρινε με την απόφασή του 64/11 της 4ης Μαΐου 2011 (*Mémorial* A 2011, σ. 1572) ότι η διάταξη αυτή ήταν σύμφωνη με το Σύνταγμα του Λουξεμβούργου.

14 Στην απόφασή του περί παραπομπής, το Cour administrative εκτιμά, όμως, ότι στην υπόθεση αυτή τίθεται ζήτημα σχετικό με το δίκαιο της Ένωσης. Πράγματι, δεν αμφισβητείται ότι μόνο οι κάτοικοι μπορούν να εγγραφούν στα μητρώα της ADEM. Κατά συνέπεια, εφόσον η επιδότηση προσλήψεως που προβλέπεται στο άρθρο L. 541-1, πρώτο εδάφιο, του εργατικού κώδικα εξαρτάται από αυτή την εγγραφή, η επιδότηση αυτή στην πράξη επιφυλάσσεται μόνο στους εργοδότες που προσλαμβάνουν ανέργους κατοίκους ημεδαπής. Αυτή η διάταξη επομένως μπορεί να αποτελεί εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της Ένωσης κατά την έννοια των άρθρων 21 ΣΛΕΕ και 45 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι ο δυνητικός εργοδότης ανέργου ηλικίας άνω των 45 ετών θα προτιμήσει ευλόγως να προσλάβει κατοίκους Λουξεμβούργου εφόσον η πρόσληψή τους θα του δώσει τη δυνατότητα να λάβει την επίμαχη επιδότηση.

15 Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι, δεδομένου ότι το Λουξεμβουργιανό Δημόσιο δεν συμμετείχε στην ενώπιόν του διαδικασία, δεν είχε τη δυνατότητα να διατυπώσει τη γνώμη του ως προς το αν ο περιορισμός αυτός σχετικά με την κατοικία στηρίζεται σε αντικειμενικές εκτιμήσεις γενικού συμφέροντος ανεξάρτητες της ιθαγένειας των θιγομένων προσώπων και είναι ανάλογος προς τον σκοπό που επιδιώκει θεμιτώς η επίμαχη εθνική διάταξη. Το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι δεν μπορεί να δικαιολογήσει τα μέτρα αυτά με δική του πρωτοβουλία.

16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Cour administrative αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα προς τα άρθρα 21 και 45 [ΣΛΕΕ], το άρθρο L. 541-1, [πρώτο εδάφιο,] του λουξεμβουργιανού εργατικού κώδικα, καθόσον παρέχει στους εργοδότες του ιδιωτικού τομέα δικαίωμα αποδόσεως των εργοδοτικών και εργατικών εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως για τους ανέργους ηλικίας άνω των [45] ετών που προσλαμβάνουν, είτε λαμβάνουν επίδομα ανεργίας είτε όχι, μόνον υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα γραφείου ευρέσεως εργασίας της [ADEM] επί ένα μήνα τουλάχιστον, ενώ οι εργοδότες που προσλαμβάνουν ανέργους οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι ως άτομα που αναζητούν εργασία σε αντίστοιχους αλλοδαπούς οργανισμούς δεν δικαιούνται να λάβουν την ενίσχυση αυτή;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

17 Πρώτον, η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο δεν εξέθεσε τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως και τις εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις με ακρίβεια. Πράγματι, μολονότι από το γράμμα του παρατιθέμενου άρθρου L. 541-1, πρώτο εδάφιο, του εργατικού κώδικα καθώς και από τη διατύπωση του ερωτήματος δεν προκύπτει ότι η επίμαχη επιδότηση του εργοδότη για προσλήψεις περιορίζεται μόνο στα πρόσωπα που κατοικούν στο Λουξεμβούργο, εντούτοις το αιτούν δικαστήριο φαίνεται να θεωρεί δεδομένη την ύπαρξη αυτού του περιορισμού. Ως εκ τούτου, δεν είναι βέβαιο αν πρέπει εν προκειμένω να εξεταστεί αν είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης προϋπόθεση κατοικίας ή, απλώς, η υποχρεωτική εγγραφή στα μητρώα της ADEM.

18 Η άποψη αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Πράγματι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 14 της παρούσας αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο εξέθεσε με όλη την αναγκαία σαφήνεια στην απόφασή του περί παραπομπής τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης και προσδιόρισε με ακρίβεια την εφαρμοστέα σε αυτήν εθνική διάταξη, ήτοι το άρθρο L. 541-1, πρώτο εδάφιο, του εργατικού κώδικα. Το δικαστήριο αυτό εξέθεσε επίσης την ερμηνεία που δέχθηκε για την εφαρμοστέα εθνική κανονιστική ρύθμιση διαπιστώνοντας ότι δεν αμφισβητείται ότι μόνο όσοι κατοικούν στην εθνική επικράτεια μπορούν να εγγραφούν ως άτομα που αναζητούν εργασία στα μητρώα της ADEM. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έχει στη διάθεσή του όλα τα αναγκαία στοιχεία για να δώσει στο αιτούν δικαστήριο χρήσιμη απάντηση προκειμένου αυτό να μπορέσει να αποφανθεί επί της διαφοράς της κύριας δίκης.

19 Δεύτερον, η Τσεχική Κυβέρνηση διερωτάται αν το υποβληθέν από το αιτούν δικαστήριο ερώτημα είναι υποθετικό εφόσον, παρά τα οριζόμενα στο άρθρο L. 541-1, πρώτο εδάφιο, του εργατικού κώδικα, η M. Schmidt-Krier προσελήφθη από την Caves Krier.

20 Μολονότι αληθεύει ότι η άρνηση χορηγήσεως στην Caves Krier της προβλεπόμενης στο άρθρο L. 541-1, πρώτο εδάφιο, του εργατικού κώδικα επιδοτήσεως προσλήψεως δεν εμπόδισε την εταιρία αυτή να προσλάβει τη M. Schmidt-Krier, εντούτοις, όπως συνομολογεί η ίδια η Τσεχική Κυβέρνηση με τις γραπτές της παρατηρήσεις, η άρνηση αυτή είχε ως αποτέλεσμα ότι η πρόσληψη αυτή έγινε με όρους λιγότερο ευνοϊκούς σε σχέση με την πρόσληψη εγγεγραμμένου στα μητρώα της ADEM ατόμου που αναζητεί εργασία ηλικίας άνω των 45 ετών, πράγμα που, κατά την Caves Krier, αποτελεί εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων την οποία προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης και, κατά συνέπεια, αποτέλεσε αντικείμενο ένδικης διαφοράς μεταξύ της και της ADEM. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο είναι υποθετικό.

21 Τέλος, τρίτον, η Τσεχική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι το υποβληθέν ερώτημα ενδέχεται επίσης να είναι απαράδεκτο καθόσον φαίνεται να προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής ότι η M. Schmidt-Krier ήταν εγγεγραμμένη ως άτομο που αναζητεί εργασία στη Γερμανία, ενώ, ταυτοχρόνως, εργαζόταν στο Λουξεμβούργο.

22 Εντούτοις, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε ότι το άρθρο L. 541-1, πρώτο εδάφιο, του εργατικού κώδικα είχε εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης, πράγμα που προϋποθέτει ότι η M. Schmidt-Krier ήταν άνεργη κατά τον χρόνο της προσλήψεώς της, το Δικαστήριο, το οποίο δεν είναι αρμόδιο, στο πλαίσιο προδικαστικής παραπομπής, να εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, δεν μπορεί παρά να δεχθεί το βάσιμο αυτής της διαπιστώσεως.

23 Πρέπει, ως εκ τούτου, να γίνει δεκτό ότι η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

24 Με το ερώτημα του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν τα άρθρα 21 ΣΛΕΕ και 45 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι αντιβαίνει προς αυτά κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους κατά την οποία η χορήγηση στους εργοδότες επιδοτήσεως προσλήψεως ανέργων ηλικίας άνω των 45 ετών τίθεται υπό την προϋπόθεση της εγγραφής του προσλαμβανόμενου ανέργου ως ατόμου που αναζητεί εργασία στο ίδιο κράτος μέλος, εφόσον αυτή η εγγραφή εξαρτάται από προϋπόθεση κατοικίας στο εθνικό έδαφος.

25 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, κάθε υπήκοος κράτους μέλους, ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας του και της ιθαγένειάς του, ο οποίος έχει κάνει χρήση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων και έχει ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο της κατοικίας του, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 45 ΣΛΕΕ (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 21ης Φεβρουαρίου 2006, C-152/03, Ritter-Coulais, Συλλογή 2006, σ. I-1711, σκέψη 31, και της 18ης Ιουλίου 2007, C-212/05, Hartmann, Συλλογή 2007, σ. I-6303, σκέψη 17).

26 Εξάλλου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 45 ΣΛΕΕ, ως «εργαζόμενος» πρέπει να θεωρείται το πρόσωπο που παρέχει, επί ορισμένο χρονικό διάστημα, προς άλλο πρόσωπο και υπό τη διεύθυνσή του, υπηρεσίες έναντι των οποίων λαμβάνει αμοιβή. Εφόσον λυθεί η σχέση εργασίας, ο ενδιαφερόμενος χάνει κατ' αρχήν την ιδιότητα του εργαζομένου, αλλά εννοείται αφενός ότι η ιδιότητα αυτή ενδέχεται να παραγάγει ορισμένα αποτελέσματα μετά τη λύση της εργασιακής σχέσεως και αφετέρου ότι το πρόσωπο που αναζητεί πράγματι εργασία πρέπει επίσης να χαρακτηρίζεται ως εργαζόμενος (βλ. απόφαση της 12ης Μαΐου 1998, C-85/96, Martínez Sala, Συλλογή 1998, σ. I-2691, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

27 Κατά συνέπεια, η περίπτωση μεθοριακής εργαζόμενης, όπως η M. Schmidt-Krier, η οποία, μετά την απώλεια της θέσεως εργασίας της σε άλλο κράτος μέλος από εκείνο της πραγματικής της κατοικίας, βρίσκει εργασία σε αυτό το άλλο κράτος μέλος στο πλαίσιο συμβάσεως εργασίας αορίστου χρόνου, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 45 ΣΛΕΕ.

28 Εντούτοις, μολονότι τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας που προβλέπει το άρθρο αυτό παρέχονται στους εργαζόμενους, περιλαμβανομένων των ατόμων που αναζητούν εργασία, από το γράμμα του άρθρου αυτού ουδαμώς προκύπτει ότι τα δικαιώματα αυτά δεν μπορεί να επικαλείται τρίτος. Πράγματι, για να είναι αποτελεσματικό και χρήσιμο, το δικαίωμα των εργαζομένων να προσλαμβάνονται και να απασχολούνται χωρίς διακρίσεις, πρέπει να συνοδεύεται κατ' ανάγκην από το δικαίωμα των εργοδοτών να τους προσλαμβάνουν σύμφωνα με τους κανόνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων (βλ. απόφαση της 7ης Μαΐου 1998, C-350/96, Clean Car Autoservice, Συλλογή 1998, σ. I-2521, σκέψεις 19 και 20, καθώς και της 11ης Ιανουαρίου 2007, C-208/05, ITC, Συλλογή 2007, σ. I-181, σκέψεις 22 και 23).

29 Υπό τις συνθήκες αυτές, εργοδότης όπως η Caves Krier μπορεί να επικαλεσθεί δικαιώματα τα οποία αναγνωρίζει ευθέως στους εργαζόμενους το άρθρο 45 ΣΛΕΕ.

30 Κατά το μέτρο που η διαφορά της κύριας δίκης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής, δεν είναι αναγκαίο το Δικαστήριο να αποφανθεί ως προς την ερμηνεία του άρθρου 21 ΣΛΕΕ. Πράγματι, η διάταξη αυτή, η οποία καθιερώνει γενικώς το δικαίωμα κάθε πολίτη της Ένωσης να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, βρίσκει, όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, ειδική έκφραση στο άρθρο 45 ΣΛΕΕ (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις ITC, προπαρατεθείσα, σκέψεις 64 και 65· της 11ης Σεπτεμβρίου 2007, C-287/05, Hendrix, Συλλογή 2007, σ. I-6909, σκέψεις 61 και 62, καθώς και της 25ης Οκτωβρίου 2012, C-367/11, Prete, σκέψη 20).

31 Όσον αφορά το ζήτημα αν εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, συνιστά περιορισμό κατά την έννοια του άρθρου 45 ΣΛΕΕ, πρέπει να υπομνησθεί ότι το σύνολο των διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων έχει ως σκοπό να καταστήσει ευχερέστερη για τους υπηκόους των κρατών μελών την άσκηση πάσης φύσεως επαγγελματικών δραστηριοτήτων στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και απαγορεύει μέτρα τα οποία θα μπορούσαν να θέσουν σε δυσμενέστερη θέση τους υπηκόους αυτούς σε περίπτωση κατά την οποία επιθυμούν να ασκήσουν οικονομική δραστηριότητα στο έδαφος άλλου κράτους μέλους (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις ITC, προπαρατεθείσα, σκέψη 31, και της 16ης Μαρτίου 2010, C-325/08, Olympique Lyonnais, Συλλογή 2010, σ. I-2177, σκέψη 33).

32 Η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση υποστηρίζει εντούτοις ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση ουδόλως θίγει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εφόσον δεν προβλέπει καμία προϋπόθεση κατοικίας. Το υποβληθέν ερώτημα στηρίζεται ως προς το σημείο αυτό σε εσφαλμένη εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου ερμηνεία της εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως. Κάθε άνεργος κάτοικος αλλοδαπής μπορεί πράγματι να εγγραφεί στα μητρώα της ADEM. Έτσι, το άρθρο L. 622-6, παράγραφος 1, του εργατικού κώδικα ορίζει σαφώς ότι όλοι οι σε αναζήτηση εργασίας άνεργοι έχουν υποχρέωση εγγραφής στα μητρώα της ADEM ως άτομα που αναζητούν εργασία. Μολονότι οι εργαζόμενοι λουξεμβουργιανής ιθαγένειας που κατοικούν στην Γερμανία έχουν βεβαίως την υποχρέωση να εγγραφούν στα μητρώα της γερμανικής διοικητικής υπηρεσίας απασχολήσεως για να λάβουν τα τυχόν επιδόματα ανεργίας, εντούτοις καμία νομοθετική διάταξη στο Λουξεμβούργο δεν τους εμποδίζει να εγγραφούν στα μητρώα της ADEM προκειμένου να πληροφορούνται για τις κενές θέσεις εργασίας στο Λουξεμβούργο και να καθίσταται δυνατή η εφαρμογή ως προς τους εργοδότες που τους προσλαμβάνουν των ρυθμίσεων του άρθρου L. 541-1, πρώτο εδάφιο, του εργατικού κώδικα.

33 Η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση εκτιμά συνεπώς ότι τόσο η διάταξη αυτή όσο και το άρθρο L. 622-6, παράγραφος 1, του εργατικού κώδικα δεν εισάγουν δυσμενή διάκριση κατά το δίκαιο της Ένωσης, εφόσον δεν απαιτείται να συντρέχει καμία προϋπόθεση ιθαγένειας ή κατοικίας όσον αφορά το άτομο που αναζητεί εργασία προκειμένου ο εργοδότης να μπορεί να ζητήσει την επίμαχη επιδότηση. Το άρθρο L. 541-1, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κώδικα διευκρινίζει εξάλλου σαφώς ότι στον εργοδότη επιστρέφονται οι κοινωνικοασφαλιστικές εισφορές για τους προσλαμβανόμενους εργαζόμενους, είτε αυτοί λαμβάνουν επίδομα ανεργίας είτε όχι. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, επομένως, η ADEM με την επίμαχη απόφασή της απλώς διαπίστωσε ότι η M. Schmidt-Krier δεν πληρούσε την προϋπόθεση εγγραφής στα μητρώα της συγκεκριμένης διοικητικής υπηρεσίας. Σε καμία περίπτωση, όμως, δεν στήριξε την απορριπτική απόφασή της σε λόγους οι οποίοι κατά το δίκαιο της Ένωσης εισάγουν δυσμενή διάκριση.

34 Εξ αυτού, κατά την κυβέρνηση αυτή, προκύπτει ότι οι εργαζόμενοι που κατοικούν στο λουξεμβουργιανό έδαφος, όπως και οι υπήκοοι άλλων κρατών μελών που εργάζονται στο Λουξεμβούργο και οι Λουξεμβουργιανοί υπήκοοι που εργάζονται στο Λουξεμβούργο και κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις. Δεν υπάρχει, επομένως, διαφορετική μεταχείριση μεταξύ τους δεδομένου ότι όλοι έχουν τη δυνατότητα εγγραφής στα μητρώα της ADEM.

35 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύει την εσωτερική νομοθεσία κράτους μέλους (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 17ης Μαρτίου 2011, C-128/10 και C-129/10, Ναυτιλιακή Εταιρία Θάσου και Αμάλθεια Ι Ναυτική Εταιρία, Συλλογή 2011, σ. I-1885, σκέψη 40).

36 Δεν εναπόκειται, συνεπώς, στο Δικαστήριο να αποφαίνεται, στο πλαίσιο προδικαστικής παραπομπής δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, επί της ερμηνείας των εθνικών διατάξεων ούτε να κρίνει αν η ερμηνεία τους από το αιτούν δικαστήριο είναι ορθή (απόφαση της 23ης Απριλίου 2009, C-378/07 έως C-380/07, Αγγελιδάκη κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-3071, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

37 Το Δικαστήριο, αντιθέτως, οφείλει, στο πλαίσιο της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων, να λαμβάνει υπόψη το πραγματικό και νομοθετικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται τα προδικαστικά ερωτήματα, όπως ακριβώς αυτό καθορίζεται με την απόφαση περί παραπομπής (απόφαση της 29ης Οκτωβρίου 2009, C-63/08, Pontin, Συλλογή 2009, σ. I-10467, σκέψη 38 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

38 Ως εκ τούτου, ανεξάρτητα από την κριτική που ασκεί η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση στην ερμηνεία του εθνικού δικαίου την οποία δέχεται το αιτούν δικαστήριο, η εξέταση της υπό κρίση αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να βασιστεί στην ερμηνεία του δικαίου αυτού στην οποία προβαίνει το εν λόγω δικαστήριο (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Pontin, προπαρατεθείσα, σκέψη 38).

39 Πλην όμως, όπως ήδη προκύπτει από τη σκέψη 18 της παρούσας αποφάσεως, μολονότι δεν αμφισβητείται στην υπό κρίση υπόθεση ότι η επίμαχη εθνική ρύθμιση στην κύρια δίκη δεν προβλέπει ρητώς ότι η εγγραφή στα μητρώα της ADEM τίθεται υπό την προϋπόθεση κατοικίας στο Λουξεμβούργο, εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε, στην περί παραπομπής ενώπιον του Δικαστηρίου απόφασή του, ότι δεν αμφισβητείται ότι μόνο οι κάτοικοι ημεδαπής μπορούν να εγγράφονται στα μητρώα της ADEM.

40 Από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει επιπλέον ότι η ερμηνεία αυτή έγινε δεκτή, στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, από το tribunal administratif με την απόφασή του της 14ης Ιουλίου 2010, καθώς και από το Cour constitutionnelle με την απόφασή του 64/11 της 4ης Μαΐου 2011.

41 Εξάλλου, από τα έγγραφα που προσκόμισε η Caves Krier σε απάντηση γραπτού ερωτήματος που απηύθυνε το Δικαστήριο προκύπτει ότι, μολονότι στον διαδικτυακό τόπο που απευθύνεται στα άτομα που αναζητούν εργασία στο Λουξεμβούργο αναφέρεται συνοπτικά ότι οι μεθοριακοί εργαζόμενοι που το επιθυμούν μπορούν να εγγραφούν στα μητρώα της ADEM, η αναφορά αυτή αναιρείται από τα όσα αναφέρονται σε άλλα σημεία του ίδιου διαδικτυακού τόπου καθώς και από άλλα έγγραφα, στα οποία, αντιθέτως, τονίζεται ότι για να εγγραφούν στα μητρώα της ADEM, τα άτομα που αναζητούν εργασία πρέπει να κατοικούν στο εν λόγω κράτος μέλος. Επιπροσθέτως, μολονότι από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της μεταρρυθμίσεως της ADEM, τις οποίες επίσης προσκόμισε η Caves Krier, προκύπτει ότι, από το 2012, οι μεθοριακοί εργαζόμενοι που καθίστανται άνεργοι στο Λουξεμβούργο έχουν πρόσβαση σε όλες τις υπηρεσίες της ADEM, εντούτοις η μεταρρύθμιση αυτή, η οποία δεν ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, ενισχύει σαφώς την άποψη ότι τέτοια πρόσβαση αποκλειόταν πριν το 2012.

42 Κατά συνέπεια, για την εξέταση του υπό κρίση προδικαστικού ερωτήματος, θα πρέπει να ληφθεί ως βάση η παραδοχή ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση θέτει την εγγραφή στα μητρώα της ADEM και, άρα, τη χορήγηση της επιδοτήσεως προσλήψεως του άρθρου L. 541-1, πρώτο εδάφιο, του εργατικού κώδικα υπό την προϋπόθεση κατοικίας στο Λουξεμβούργο, πράγμα που εναπόκειται, εντούτοις, στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει στο πλαίσιο της ασκήσεως των αρμοδιοτήτων του.

43 Υπό τις συνθήκες αυτές, προκύπτει ότι η επίμαχη εθνική ρύθμιση στην κύρια δίκη εισάγει διαφορετική μεταχείριση μεταξύ, αφενός, των εχόντων την ιδιότητα του ατόμου που αναζητεί εργασία υπηκόων των κρατών μελών που κατοικούν στο έδαφος του Λουξεμβούργου και, αφετέρου, εκείνων που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος.

44 Εξαρτώντας τη χορήγηση της επιδοτήσεως προσλήψεως από την προϋπόθεση να έχει το άτομο που αναζητεί εργασία την κατοικία του στο Λουξεμβούργο, η ως άνω εθνική ρύθμιση θέτει συνεπώς σε μειονεκτική θέση ορισμένους εργαζομένους για τον μοναδικό λόγο ότι έχουν εγκατασταθεί σε άλλο κράτος μέλος.

45 Εξ αυτού του λόγου, τέτοια ρύθμιση ενδέχεται να αποθαρρύνει τους εγκατεστημένους στο Λουξεμβούργο εργοδότες από το να προσλαμβάνουν άτομα που αναζητούν εργασία τα οποία, όπως η M. Schmidt-Krier στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν έχουν την κατοικία τους στο κράτος μέλος αυτό, στην περίπτωση που η πρόσληψη αυτή, σε αντίθεση με την πρόσληψη ατόμου που αναζητεί εργασία το οποίο έχει την κατοικία του στο ίδιο κράτος μέλος, δεν δίνει τη δυνατότητα στον ως άνω εργοδότη να λάβει επιδότηση προσλήψεως.

46 Κατά συνέπεια, η ίδια εθνική ρύθμιση ενδέχεται να καταστήσει δυσχερέστερη για μεθοριακό εργαζόμενο ο οποίος, όπως η M. Schmidt-Krier, καθίσταται άνεργος την πρόσβαση στην απασχόληση στο Λουξεμβούργο.

47 Τέτοια εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία επιφυλάσσει στους εργαζομένους κατοίκους αλλοδαπής μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή απ' ό,τι αυτή της οποίας τυγχάνουν οι εργαζόμενοι που κατοικούν στο Λουξεμβούργο, αποτελεί περιορισμό της ελευθερίας που αναγνωρίζει στους εργαζόμενους το άρθρο 45 ΣΛΕΕ (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 7ης Ιουλίου 2005, C-227/03, Van Pommeren-Bourgondiën, Συλλογή 2005, σ. I-6101, σκέψη 44, καθώς και Ritter-Coulais, προπαρατεθείσα, σκέψεις 37 και 38).

48 Μέτρο που παρακωλύει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων μπορεί να επιτραπεί μόνον εφόσον επιδιώκει την επίτευξη θεμιτού σκοπού συμβατού με τη Συνθήκη και εφόσον δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος. Σε τέτοια περίπτωση, απαιτείται επίσης η εφαρμογή του μέτρου αυτού να είναι κατάλληλη να διασφαλίσει την επίτευξη του οικείου σκοπού και να μην υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξή του (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις ITC, σκέψη 37, και Olympique Lyonnais, σκέψη 38).

49 Κατά πάγια νομολογία, απόκειται στα κράτη μέλη, όταν λαμβάνουν μέτρο κατά παρέκκλιση αρχής που κατοχυρώνει το δίκαιο της Ένωσης, να αποδείξουν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, ότι το εν λόγω μέτρο είναι κατάλληλο για την επίτευξη του προβαλλόμενου σκοπού και ότι δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο. Οι δικαιολογητικοί λόγοι που μπορούν να προβληθούν από κράτος μέλος πρέπει να συνοδεύονται από ανάλυση της καταλληλότητας και της αναλογικότητας του περιοριστικού μέτρου που λαμβάνεται από το κράτος μέλος αυτό, καθώς και των συγκεκριμένων στοιχείων που μπορούν να στηρίξουν την επιχειρηματολογία του (απόφαση της 13ης Απριλίου 2010, C-73/08, Bressol κ.λπ., Συλλογή 2010, σ. I-2735, σκέψη 71).

50 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση, παρά τα ερωτήματα που της απηύθυνε ως προς το σημείο αυτό το Δικαστήριο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν επιχείρησε να εξηγήσει τον σκοπό που επιδιώκει η επιβαλλόμενη με την επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση προϋπόθεση όσον αφορά την εγγραφή στα μητρώα της ADEM και, άρα, τη χορήγηση της επιδοτήσεως προσλήψεως, περιοριζόμενη στη δικαιολόγηση της προϋποθέσεως εγγραφής στα μητρώα της εν λόγω διοικητικής υπηρεσίας και, κατά συνέπεια, ότι η Κυβέρνηση αυτή δεν προέβαλε κανένα απολύτως στοιχείο για να δικαιολογήσει την ως άνω προϋπόθεση κατοικίας βάσει επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος που αναγνωρίζει το άρθρο 45 ΣΛΕΕ.

51 Προκειμένου να δοθεί πλήρης απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει, βεβαίως, ήδη κρίνει ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να επιλέγουν τα μέτρα που είναι πρόσφορα για την υλοποίηση των σκοπών της πολιτικής τους στον τομέα της απασχολήσεως. Το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς τους αυτής. Εξάλλου, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι η προώθηση των προσλήψεων συνιστά θεμιτό σκοπό κοινωνικής πολιτικής (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση ITC, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

52 Πάντως, τα κράτη μέλη δεν μπορούν επικαλούμενα το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτουν στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής να θίξουν τα δικαιώματα τα οποία αντλούν οι ιδιώτες από τις διατάξεις της Συνθήκης που κατοχυρώνουν τις θεμελιώδεις ελευθερίες τους (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση ITC, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

53 Συναφώς, πρέπει, ειδικότερα, να υπομνησθεί ότι από τη νομολογία προκύπτει ότι η προϋπόθεση κατοικίας είναι, κατ' αρχήν, απρόσφορη, όσον αφορά τους διακινούμενους και μεθοριακούς εργαζομένους, εφόσον αυτοί λόγω της εισόδου τους στην αγορά εργασίας κράτους μέλους έχουν, κατ' αρχήν, δημιουργήσει επαρκή δεσμό που τους εντάσσει στην κοινωνία του εν λόγω κράτους μέλους, ο οποίος καθιστά δυνατή την εφαρμογή υπέρ αυτών της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως σε σχέση, αντιστοίχως, με τους ημεδαπούς εργαζομένους και τους εργαζόμενους που κατοικούν σε αυτό. Ο δεσμός αυτός προκύπτει ειδικότερα από το γεγονός ότι, με τις φορολογικές εισφορές που καταβάλλουν στο κράτος μέλος υποδοχής στο πλαίσιο της ασκήσεως της έμμισθης δραστηριότητάς τους, οι διακινούμενοι και μεθοριακοί εργαζόμενοι συμβάλλουν στη χρηματοδότηση των κοινωνικών πολιτικών του κράτους αυτού (βλ., υπ' αυτή την έννοια, ειδικότερα, απόφαση της 14ης Ιουνίου 2012, C-542/09, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, σκέψεις 63, 65 και 66 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

54 Συνεπώς, δεν αμφισβητείται στην υπόθεση της κύριας δίκης ότι η M. Schmidt-Krier, μολονότι δεν κατοικεί στο Λουξεμβούργο, είναι μεθοριακή εργαζόμενη υπήκοος του εν λόγω κράτους μέλους η οποία έχει πραγματοποιήσει το σύνολο της επαγγελματικής της σταδιοδρομίας σε αυτό. Κατά συνέπεια, προκύπτει η ένταξή της στην λουξεμβουργιανή αγορά εργασίας.

55 Κατόπιν των ανωτέρω, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 45 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιβαίνει προς αυτό κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους κατά την οποία η χορήγηση στους εργοδότες επιδοτήσεως προσλήψεως ανέργων ηλικίας άνω των 45 ετών τίθεται υπό την προϋπόθεση της εγγραφής του προσλαμβανόμενου ανέργου ως ατόμου που αναζητεί εργασία στο ίδιο κράτος μέλος, εφόσον, κάτι που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, αυτή η εγγραφή εξαρτάται από προϋπόθεση κατοικίας στο εθνικό έδαφος.

Επί των δικαστικών εξόδων

56 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 45 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιβαίνει προς αυτό κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους κατά την οποία η χορήγηση στους εργοδότες επιδοτήσεως προσλήψεως ανέργων ηλικίας άνω των 45 ετών τίθεται υπό την προϋπόθεση της εγγραφής του προσλαμβανόμενου ανέργου ως ατόμου που αναζητεί εργασία στο ίδιο κράτος μέλος, εφόσον, κάτι που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, αυτή η εγγραφή εξαρτάται από προϋπόθεση κατοικίας στο εθνικό έδαφος.

(υπογραφές)